

z dnia 29 stycznia 2004 r.

o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego¹⁾

Art. 1. 1. Ustawa określa wymagania weterynaryjne:

- 1) dla produktów pochodzenia zwierzęcego umieszczonych na rynku;
- 2) przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego, o których mowa w pkt 1;
- 3) obowiązujące przy przywozie produktów pochodzenia zwierzęcego.

2. Ustawy nie stosuje się do produktów pochodzenia zwierzęcego produkowanych wyłącznie w gospodarstwie i przeznaczonych na potrzeby własne tego gospodarstwa, z zastrzeżeniem art. 21, 22 i 23 ust. 1 pkt 1—3.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) produkcja — co najmniej jedną z następujących czynności: pozyskiwanie, chów, wytwarzanie, oczyszczanie, rozbiór, przetwarzanie, pakowanie, przepakowywanie, przechowywanie lub transport;
- 2) produkty pochodzenia zwierzęcego — przetworzone albo nieprzetworzone produkty pochodzące od zwierząt lub ze zwierząt, przeznaczone do spożycia przez ludzi;
- 3) zwierzęta rzeźne — hodowane, chowane lub utrzymywane w celu pozyskania mięsa bydło, w tym gatunki *Bubalus bubalis* oraz *Bison bison*, a także świnie, owce, kozy, zwierzęta jednokopytne, drób, króliki oraz zwierzęta łowne na fermach, w tym strusie i nutrie;

4) mięso — wszystkie części zwierząt rzeźnych oraz zwierząt łownych nadające się do spożycia przez ludzi, spełniające wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 2 lub 3;

5) ubój — spowodowanie śmierci zwierzęcia przez wykrwawienie;

6) ubój z konieczności — ubój zarządzany przez lekarza weterynarii, dokonany w następstwie wypadku lub w przypadku zagrożenia życia zwierzęcia rzeźnego niezwiązanego z chorobą zakaźną;

7) zakład — obiekt lub kilka obiektów połączonych funkcjonalnie i znajdujących się na tym samym terenie, statek rybacki, statek przetwórczy lub rynek hurtowy, w których produkuje się produkty pochodzenia zwierzęcego w celu umieszczenia na rynku, a także pomieszczenia gospodarstwa, w którym pozyskuje się produkty pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem miejsc utrzymywania zwierząt lub dokonywania udoju mleka;

8) rzeźnia — pomieszczenia, w których dokonuje się uboju i obróbki poubojowej wraz z pomieszczeniami oraz urządzeniami do gromadzenia i przemieszczania zwierząt oczekujących na ubój;

9) partia wysyłkowa — liczbę zwierząt rzeźnych objętych tym samym, dołączonym do nich, świadectwem zdrowia albo ilość produktów pochodzenia zwierzęcego, w szczególności ryb, skorupiaków albo mięczaków, objętą tym samym, dołączonym do nich, handlowym dokumentem identyfikacyjnym lub świadectwem zdrowia;

10) środek transportu — część ładunkową pojazdów silnikowych, pojazdów szynowych, samolotów, ładownie statków lub kontenery przeznaczone do przewożenia drogą lądową, morską lub powietrzną;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawę z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej oraz ustawę z dnia 11 maja 2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

- 11) handel — swobodny obrót pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej w rozumieniu art. 23 ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;
- 12) rynek krajowy — terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 13) umieszczanie na rynku — przechowywanie lub prezentację w celu sprzedaży, oferowanie do sprzedaży, sprzedaż, dostarczanie lub każdy inny sposób wprowadzania na rynek Wspólnoty, z wyłączeniem sprzedaży detalicznej;
- 14) sprzedaż bezpośrednia — umieszczanie na rynku poprzez oferowanie przez producentów do sprzedaży lub sprzedaż ostatecznemu konsumentowi produktów pochodzenia zwierzęcego w zakresie i na obszarze określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1;
- 15) produkty pochodzenia zwierzęcego o tradycyjnym charakterze — produkty, o których mowa w przepisach krajowych i w przepisach Unii Europejskiej dotyczących ochrony oznaczeń geograficznych, nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych oraz artykułów rolno-spożywczych o szczególnym charakterze;
- 16) świadectwo zdrowia — dokument wydany przez urzędowego lekarza weterynarii, w rozumieniu przepisów o Inspekcji Weterynaryjnej, poświadczający stan zdrowia zwierzęcia lub zwierząt oraz stan zdrowotny stada, z którego zwierzęta pochodzą, albo jakość zdrowotną produktu pochodzenia zwierzęcego;
- 17) handlowy dokument identyfikacyjny — dokument dołączony do partii wysyłkowej pozwalający zidentyfikować tę partię, wysyłającego i odbiorcę tej partii;
- 18) Traktat Akcesyjny — Traktat między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii, Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej, podpisany w dniu 16 kwietnia 2003 r. w Atenach.

Art. 3. Przepisy ustawy nie naruszają przepisów o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 4. Sposób postępowania z ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego powstającymi przy produkcji określają przepisy Unii Europejskiej dotyczące produktów pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi.

Art. 5. 1. Przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego powinny być spełnione wymagania zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, lokalizacyjne, techniczne i technologiczne, zwane dalej „wymaganiami weterynaryjnymi”, obejmujące w szczególności:

- 1) wymagania dotyczące zdrowia zwierząt, z których lub od których pozyskuje się te produkty;
- 2) wymagania dotyczące uboju lub uboju z konieczności;
- 3) wymagania dotyczące miejsc pochodzenia lub przebywania zwierząt;
- 4) wymagania dotyczące tych produktów, w tym wymagania w zakresie handlu lub przywozu;
- 5) sposób badania zwierząt rzeźnych i ich mięsa, mięsa zwierząt łownych, ryb i produktów rybnych, mięczaków i skorupiaków oraz sposób postępowania z mięsem warunkowo zdatnym lub niezdatnym do spożycia przez ludzi;
- 6) sposób prowadzenia dokumentacji, w tym sposób dokumentowania pochodzenia zwierząt, z których lub od których pozyskuje się te produkty, oraz zakres i sposób prowadzenia rejestru zwierząt, a także sposób dokumentowania pochodzenia tych produktów oraz zakres i sposób prowadzenia rejestru tych produktów;
- 7) wymagania dotyczące poszczególnych etapów produkcji;
- 8) wymagania dla osób wykonujących czynności pomocnicze pod nadzorem urzędowego lekarza weterynarii oraz zakres tych czynności;
- 9) warunki, tryb i zakres prowadzenia kontroli wewnętrznej w zakładzie, w tym opracowanie, wdrożenie i realizację systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (systemu HACCP);
- 10) sposób i zakres sprawowania urzędowego nadzoru;
- 11) sposób znakowania i pakowania tych produktów;
- 12) wymagania dotyczące świadectw zdrowia, handlowych dokumentów identyfikacyjnych lub innych dokumentów dołączonych do tych produktów;
- 13) wymagania dotyczące środków transportu.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wymagania weterynaryjne przy produkcji lub dla produktów pochodzenia zwierzęcego umieszczanych na rynku, biorąc pod uwagę wielkość produkcji, specyfikę zakładów o małej zdol-

ności produkcyjnej, ochronę zdrowia publicznego oraz przepisy Unii Europejskiej w tym zakresie.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia, wymagania weterynaryjne przy produkcji lub dla produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych i przeznaczonych na rynek krajowy, dla których nie określono wymagań weterynaryjnych w przepisach Unii Europejskiej, lub objętych przywozem fakultatywnym w rozumieniu przepisów o kontroli weterynaryjnej w handlu, biorąc pod uwagę ochronę zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt.

Art. 6. 1. Produkty pochodzenia zwierzęcego mogą być przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej, jeżeli przy ich produkcji zostały spełnione wymagania weterynaryjne określone na podstawie ust. 3 pkt 1.

2. Produkty o tradycyjnym charakterze mogą być umieszczane na rynku albo przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej, jeżeli przy ich produkcji zostały spełnione wymagania weterynaryjne określone na podstawie ust. 3 pkt 2 lit. a.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia:

1) określi:

- a) wymagania weterynaryjne przy produkcji i dla produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej,
- b) zakres, obszar i wymagania weterynaryjne dla miejsc prowadzenia tej sprzedaży w odniesieniu do poszczególnych produktów,

2) może określić:

- a) wymagania weterynaryjne przy produkcji i dla produktów pochodzenia zwierzęcego o tradycyjnym charakterze,
- b) wielkość produkcji dla poszczególnych grup produktów przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej

— mając na względzie potrzebę zapewnienia ochrony zdrowia publicznego przy ograniczeniu niektórych wymagań weterynaryjnych.

Art. 7. 1. Podmioty prowadzące działalność w zakresie produkcji lub umieszczania na rynku produktów pochodzenia zwierzęcego odpowiadają za bezpieczeństwo zdrowotne tych produktów oraz spełnianie wymagań weterynaryjnych w zakresie prowadzonej działalności.

2. W przypadku podejrzenia naruszenia wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego powiatowy lekarz weterynarii podejmuje wszelkie niezbędne czynności w celu ochrony zdrowia publicznego, w tym zakazuje umieszczenia na rynku tych produktów.

Art. 8. 1. Niedopuszczalne jest podawanie zwierzętom, z których lub od których pozyskuje się produkty pochodzenia zwierzęcego, substancji niedozwolonych oraz pozyskiwanie takich produktów od zwierząt lub ze zwierząt, w których tkankach lub narządach stwierdzono obecność takich substancji.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy zwierząt, którym podawano substancje o działaniu beta-agonistycznym oraz hormonalnym, w tym tyreostatycznym w celu leczniczym lub zootechnicznym, jeżeli upłynął okres karencji określony dla tych substancji.

3. W celu zapewnienia właściwej jakości zdrowotnej produktów pochodzenia zwierzęcego prowadzi się badania kontrolne substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w ich wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt i środkach żywienia zwierząt.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz substancji niedozwolonych objętych badaniami kontrolnymi, o których mowa w ust. 3,
- 2) zakres badań kontrolnych, rodzaj, wielkość i sposób pobierania próbek,
- 3) sposób postępowania w przypadku stwierdzenia obecności substancji niedozwolonych lub przekroczenia dopuszczalnego poziomu pozostałości, o których mowa w ust. 3,
- 4) sposób dokumentowania wykonywanych czynności,
- 5) sposób postępowania w zakładach w związku z monitorowaniem substancji niedozwolonych lub pozostałości, o których mowa w ust. 3

— kierując się potrzebą zapewnienia właściwej jakości zdrowotnej produktów pochodzenia zwierzęcego oraz ochrony zdrowia publicznego, a także biorąc pod uwagę przepisy Unii Europejskiej w tym zakresie.

Art. 9. 1. Podmioty zamierzające prowadzić działalność w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przed rozpoczęciem inwestycji są obowiązane:

- 1) sporządzić projekt technologiczny zakładu i przedstawić wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na planowane miejsce prowadzenia działalności;
- 2) powiadomić pisemnie powiatowego lekarza weterynarii, o którym mowa w pkt 1, o:
 - a) zakresie i wielkości produkcji,
 - b) rodzaju produktów pochodzenia zwierzęcego, które mają być produkowane w zakładzie,

c) planowanym przeznaczeniu produktów pochodzenia zwierzęcego do handlu, na rynek państw trzecich, na rynek krajowy albo do sprzedaży bezpośredniej.

2. Powiatowy lekarz weterynarii zatwierdza, w drodze decyzji, projekt technologiczny zakładu, jeżeli odpowiada on wymaganiom określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 oraz art. 5 ust. 2 lub 3 albo art. 6 ust. 3.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do statków rybackich, statków przetwórci, zakładów produkujących mięczaki, gospodarstw oraz podmiotów zamierzających prowadzić działalność w zakresie transportu.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakim powinien odpowiadać projekt technologiczny zakładu, biorąc pod uwagę rodzaj produkcji, zapewnienie spełnienia wymagań weterynaryjnych oraz ochronę zdrowia publicznego.

Art. 10. 1. Podmioty zamierzające prowadzić działalność w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w zakładzie są obowiązane zapewnić spełnienie w tym zakładzie wymagań weterynaryjnych w zakresie działalności objętej produkcją.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, zgłaszają zamiar rozpoczęcia produkcji powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na miejsce produkcji.

3. Zgłoszenie, o którym mowa w ust. 2, zawiera w szczególności informacje, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2.

4. Do zgłoszenia, o którym mowa w ust. 2, dołącza się aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego albo zaświadczenie z ewidencji działalności gospodarczej.

5. Powiatowy lekarz weterynarii w terminie 30 dni od dnia dokonania zgłoszenia, o którym mowa w ust. 2, wydaje, po przeprowadzeniu kontroli, decyzję w sprawie:

- 1) dopuszczenia zakładu do prowadzenia produkcji, jeżeli są spełnione wymagania weterynaryjne właściwe dla tego rodzaju produkcji;
- 2) niedopuszczenia zakładu do prowadzenia produkcji, jeżeli nie są spełnione wymagania weterynaryjne dla tego rodzaju produkcji.

6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się do gospodarstw i podmiotów zamierzających prowadzić działalność w zakresie transportu.

7. Wydając decyzję, o której mowa w ust. 5 pkt 1, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny zakładu;

2) określa rodzaj produktów i wielkość produkcji oraz kwalifikuje zakład:

- a) do handlu,
- b) na rynek krajowy,
- c) do sprzedaży bezpośredniej,
- d) na rynek państw trzecich.

8. Zakłady, o których mowa w ust. 7 pkt 2 lit. a, uznaje się za zakłady zatwierdzone, jeżeli:

- 1) kontrola, o której mowa w ust. 5, potwierdzi spełnienie wymagań weterynaryjnych obowiązujących przy wprowadzaniu do handlu;
- 2) Główny Lekarz Weterynarii przekazał informacje, o których mowa w art. 15 ust. 2, Komisji Europejskiej oraz państwom członkowskim Unii Europejskiej.

Art. 11. O zaprzestaniu prowadzenia działalności, o której mowa w art. 10 ust. 1, oraz o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności podmiot ją prowadzący informuje powiatowego lekarza weterynarii w terminie 7 dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia.

Art. 12. 1. Powiatowy lekarz weterynarii może w każdym czasie, bez wcześniejszego powiadomienia, kontrolować zakłady lub środki transportu w zakresie spełnienia wymagań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego.

2. W przypadku stwierdzenia, że w zakładach nie są spełniane wymagania weterynaryjne, powiatowy lekarz weterynarii, w zależności od zagrożenia zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt, wydaje decyzję, w której:

- 1) nakazuje usunięcie uchybień;
- 2) ogranicza wielkość produkcji;
- 3) nakazuje wstrzymanie produkcji;
- 4) zakazuje produkcji niektórych rodzajów produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 5) cofa uznanie zakładu za zatwierdzony oraz zmienia jego zakwalifikowanie;
- 6) cofa uznanie zakładu za zatwierdzony oraz zmienia jego zakwalifikowanie na czas określony;
- 7) zakazuje umieszczania produktów na rynku;
- 8) zakazuje produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego i skreśla zakład z rejestru, o którym mowa w art. 14.

3. Przepisy ust. 2 pkt 1 i 3 stosuje się odpowiednio do środków transportu.

4. W decyzjach, o których mowa w ust. 2, powiatowy lekarz weterynarii może określić termin usunięcia

uchybień, biorąc pod uwagę rodzaj uchybień oraz zagrożenie zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt.

5. Wydanie decyzji, o której mowa w ust. 2 pkt 7, w odniesieniu do gospodarstw, w których pozyskuje się mleko surowe przeznaczone do dalszej produkcji, w przypadku gdy nie spełnia ono wymagań dotyczących liczby drobnoustrojów i komórek somatycznych w mleku surowym, może nastąpić po upływie 3 miesięcy od dnia stwierdzenia niespełnienia tych wymagań.

6. Decyzjom, o których mowa w ust. 2, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

7. Na wniosek podmiotu powiatowy lekarz weterynarii może, w drodze decyzji, wyrazić zgodę na zwiększenie o 50 % ilości ubijanych zwierząt w rzeźni, jeżeli uboju dokonuje się:

- 1) na potrzeby własne gospodarstwa,
- 2) do sprzedaży bezpośredniej,
- 3) na zaopatrzenie zakładów przetwarzających mięso przeznaczone na rynek krajowy
— pod warunkiem że ubijane zwierzęta stanowią własność właściciela rzeźni lub zlecającego ubój.

Art. 13. 1. Powiatowy lekarz weterynarii powiadamia o skreśleniu zakładu z rejestru, o którym mowa w art. 14:

- 1) państwowego powiatowego inspektora sanitarnego;
- 2) wojewódzkiego inspektora inspekcji handlowej;
- 3) Głównego Lekarza Weterynarii za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii.

2. Jeżeli decyzja, o której mowa w art. 12 ust. 2 pkt 8, dotyczy zakładu zatwierdzonego, Główny Lekarz Weterynarii informuje o tym Komisję Europejską oraz pozostałe państwa członkowskie Unii Europejskiej.

Art. 14. 1. Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr zakładów umieszczających na rynku produkty pochodzenia zwierzęcego, w tym zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej, jeżeli jest to wymagane w przepisach wydanych na podstawie ust. 4.

2. Do rejestru zakładów wpisuje się w szczególności:

- 1) dane zawarte w zgłoszeniach i decyzjach, o których mowa w art. 10;
- 2) informacje o kontrolach przeprowadzonych w zakładach i środkach transportu oraz o wydanych decyzjach, o których mowa w art. 12.

3. Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii,

Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informuje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, rodzaj działalności objętej rejestracją, szczegółowy zakres informacji oraz sposób prowadzenia rejestru zakładów, mając na względzie możliwość wpisywania istotnych informacji dotyczących zakładów oraz aktualizację tych informacji.

Art. 15. 1. Główny Lekarz Weterynarii na podstawie rejestrów zakładów prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii sporządza listę zakładów z podziałem na zakłady produkujące produkty pochodzenia zwierzęcego:

- 1) na rynek krajowy;
- 2) do handlu;
- 3) na rynek państw trzecich.

2. Główny Lekarz Weterynarii przesyła Komisji Europejskiej oraz państwom członkowskim Unii Europejskiej informacje dotyczące zakładów, o których mowa w ust. 1 pkt 2, w celu umieszczenia ich na liście, a także informuje o każdej zmianie w tym zakresie.

Art. 16. 1. Produkcję produktów pochodzenia zwierzęcego w zakładach zatwierdzonych prowadzi się wyłącznie przy użyciu produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących z zakładów zatwierdzonych.

2. Jeżeli zakłady zatwierdzone, wymienione w załączniku nr 12 do Traktatu Akcesyjnego, prowadzą produkcję mleka i produktów mlecznych przy użyciu produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących z zakładów niezatwierdzonych, to takie mleko i produkty mleczne przechowuje się w oddzielnych magazynach, a proces produkcji przy ich użyciu prowadzi się w oddzielnych pomieszczeniach lub w wydzielonym cyklu produkcyjnym.

Art. 17. Produkty pochodzenia zwierzęcego pochodzące z zakładów zatwierdzonych wyprodukowane w sposób określony w art. 16 ust. 2 oraz produkty pochodzenia zwierzęcego pochodzące z zakładów niezatwierdzonych nie mogą być wprowadzone do handlu.

Art. 18. 1. Podmiotom prowadzącym działalność w zakresie transportu produktów pochodzenia zwierzęcego powiatowy lekarz weterynarii nadaje lub cofa, w drodze decyzji, weterynaryjny numer identyfikacyjny.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego, mając na względzie możliwość identyfikacji zakładu, miejsca produkcji i rodzaju produktów pochodzenia zwierzęcego.

Art. 19. 1. Podmiot prowadzący zakład organizuje, prowadzi i koordynuje kontrolę wewnętrzną oraz szkolenia w zakładzie w celu zapewnienia spełnienia wy-

magań weterynaryjnych przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego.

2. W przypadku stwierdzenia, że produkty pochodzenia zwierzęcego niespełniające wymagań weterynaryjnych zostały umieszczone na rynku, podmiot prowadzący zakład jest obowiązany do:

- 1) zabezpieczenia takich produktów znajdujących się w zakładzie;
- 2) natychmiastowego wycofania tych produktów z rynku;
- 3) przekazania informacji o przyczynie podjęcia działań, o których mowa w pkt 1 i 2, powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu dla miejsca produkcji.

3. Powiatowy lekarz weterynarii po uzyskaniu informacji, o której mowa w ust. 2 pkt 3, w zależności od stwierdzonego zagrożenia dla zdrowia publicznego lub zdrowia zwierząt, wydaje decyzję:

- 1) o sposobie wykorzystania tych produktów albo
- 2) nakazującą zniszczenie tych produktów.

Art. 20. 1. Uboju zwierząt rzeźnych może dokonywać tylko osoba posiadająca kwalifikacje określone na podstawie przepisów o ochronie zwierząt.

2. Osoba wykonująca zabiegi odkażania lub zwalczania szkodników w zakładzie powinna posiadać kwalifikacje określone na podstawie ust. 3.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje osób wykonujących zabiegi odkażania lub zwalczania szkodników w zakładach, mając na uwadze spełnianie wymagań weterynaryjnych w zakładach oraz ochronę zdrowia publicznego.

Art. 21. 1. Zwierzęta rzeźne i ich mięso, mięso zwierząt łownych oraz produkty pochodzenia zwierzęcego podlegają badaniom przed umieszczeniem na rynku.

2. Powiatowy lekarz weterynarii organizuje i nadzoruje badania, o których mowa w ust. 1, ustala terenowe obwody badań zwierząt rzeźnych i ich mięsa, obwody badań dla poszczególnych rzeźni oraz wyznacza lekarzy weterynarii lub osoby wykonujące czynności pomocnicze pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii.

3. Mięso świń, koni, nutrii, dzików oraz niedźwiedzi oprócz badań, o których mowa w ust. 1, podlega badaniu na włośnię.

4. Badaniu na włośnię nie poddaje się mięsa świń, które zostanie zamrożone w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie ust. 6.

5. Mięso dorosłego bydła oprócz badania, o którym mowa w ust. 1, podlega badaniu na gąbczastą en-

cefalopatię bydła (BSE) w sposób określony w przepisach Unii Europejskiej dotyczących zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych encefalopatii gąbczastych.

6. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi sposób przeprowadzania badania na włośnię, wymagania dla sprzętu i pomieszczeń przeznaczonych do tego badania oraz metodę zamrażania mięsa świń niepoddanego temu badaniu,
- 2) może określić dodatkowe gatunki zwierząt objęte obowiązkiem badania na włośnię

— mając na względzie ochronę zdrowia publicznego oraz przepisy Unii Europejskiej w tym zakresie.

Art. 22. 1. Uboju zwierząt rzeźnych, z których produkty pochodzenia zwierzęcego mają być umieszczone na rynku albo na potrzeby własne gospodarstwa, dokonuje się w rzeźni, z zastrzeżeniem ust. 3 i 8.

2. Do uboju w rzeźni mogą być dopuszczone:

- 1) zwierzęta oznakowane zgodnie z systemem identyfikacji i rejestracji zwierząt określonym w przepisach o identyfikacji i rejestracji zwierząt — w przypadku bydła, owiec, kóz i świń;
- 2) zwierzęta zaopatrzone w świadectwo zdrowia lub inny dokument określony w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 2 — w przypadku drobiu.

3. Uboju z konieczności można dokonać również poza rzeźnią, w obecności lekarza weterynarii, jeżeli uzna on, że transport zwierzęcia do rzeźni jest niemożliwy lub spowoduje niepotrzebne cierpienie zwierzęcia.

4. Lekarz weterynarii w przypadku, o którym mowa w ust. 3, dokonuje badania przedubojowego oraz wydaje posiadaczowi zwierzęcia pisemne poświadczenie zawierające:

- 1) dane identyfikujące zwierzę;
- 2) informację o przyczynie poddania zwierzęcia ubojowi z konieczności poza rzeźnią;
- 3) wynik badania przedubojowego;
- 4) informację o stosowanych produktach leczniczych;
- 5) inne informacje istotne z uwagi na ocenę mięsa.

5. Lekarz weterynarii, kierując zwierzę do uboju z konieczności w rzeźni, wydaje posiadaczowi zwierzęcia pisemne poświadczenie zawierające informacje, o których mowa w ust. 4 pkt 1, 4 i 5, oraz o przyczynie skierowania zwierzęcia do uboju z konieczności w rzeźni.

6. Poświadczenia, o których mowa w ust. 4 i 5, posiadacz zwierzęcia przekazuje urzędowemu lekarzowi weterynarii w rzeźni.

7. Zwierzęta rzeźne pochodzące z państw trzecich i przeznaczone do uboju niezwłocznie transportuje się do rzeźni i poddaje ubojowi przed upływem 3 dni roboczych od dnia wprowadzenia ich do rzeźni, z wyjątkiem drobiu, który poddaje się ubojowi niezwłocznie po dostarczeniu do rzeźni.

8. Dopuszcza się:

- 1) ubój zwierząt łownych utrzymywanych na fermach na terenie tych ferm po uzyskaniu zgody na ten ubój powiatowego lekarza weterynarii;
- 2) ubój świń, owiec i kóz na terenie gospodarstwa, w którym są utrzymywane, jeżeli uzyskane mięso będzie wykorzystane wyłącznie na potrzeby własne tego gospodarstwa;
- 3) ubój drobiu i królików na terenie gospodarstwa, w którym są utrzymywane, jeżeli uzyskane mięso będzie:
 - a) wykorzystane na potrzeby własne tego gospodarstwa,
 - b) przeznaczone do sprzedaży bezpośrednio po uzyskaniu zgody na ten ubój powiatowego lekarza weterynarii.

9. Powiatowy lekarz weterynarii wydaje, w drodze decyzji, zgodę, o której mowa w ust. 8 pkt 1 i 3 lit. b, po spełnieniu wymagań weterynaryjnych określonych odpowiednio w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 2 lub 3 albo art. 6 ust. 3.

Art. 23. 1. Badaniu poddaje się:

- 1) przed ubojem — zwierzęta rzeźne, z których produkty pochodzenia zwierzęcego mają być umieszczone na rynku, przeznaczone do sprzedaży bezpośrednio lub na potrzeby własne gospodarstwa, z wyjątkiem:
 - a) owiec, kóz i świń poddanych ubojowi w gospodarstwie, których mięso będzie przeznaczone na potrzeby własne tego gospodarstwa,
 - b) królików i drobiu poddanych ubojowi w gospodarstwie, których mięso będzie przeznaczone na potrzeby własne gospodarstwa lub przeznaczone do sprzedaży bezpośrednio;
- 2) po uboju — mięso i narządy zwierząt rzeźnych, z wyjątkiem mięsa królików i drobiu oraz ich narządów, przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa lub do sprzedaży bezpośrednio;
- 3) po odstrzeleniu — mięso i narządy zwierząt łownych, z wyjątkiem drobnej zwierzyny łownej, niepoddanej patroszeniu lub skórowaniu, przeznaczonej na potrzeby własne myśliwego lub do sprzedaży bezpośrednio;
- 4) przed umieszczeniem na rynku — ryby, skorupiaki i mięczaki.

2. Jeżeli odstrzelone zwierzę łowne przed dostarczeniem do zakładu przetwórstwa mięsa zwierząt łow-

nych poddano patroszeniu, myśliwy jest obowiązany dokonać oględzin przewodu pokarmowego odstrzelonego zwierzęcia oraz sporządzić pisemne oświadczenie o wynikach tych oględzin oraz zachowaniu się zwierzęcia przed odstrzałem, które dołącza się do tuszy zwierzęcia transportowanej do tego zakładu.

3. W zależności od wyniku badania przedubojowego urzędowy lekarz weterynarii:

- 1) dopuszcza zwierzę lub grupę zwierząt do uboju albo
- 2) wydaje decyzję:
 - a) zezwalającą na ubój zwierzęcia lub grupy zwierząt, z zachowaniem określonych warunków,
 - b) zezwalającą na ubój zwierzęcia lub grupy zwierząt pod warunkiem, że wszystkie produkty uzyskane z tego zwierzęcia zostaną uznane za niezdadne do spożycia przez ludzi,
 - c) zakazującą uboju zwierzęcia lub grupy zwierząt.

4. Urzędowy lekarz weterynarii, który na podstawie wyników badania przedubojowego lub innego badania, lub innych informacji powziął podejrzenie, że w tkankach zwierząt lub w produktach pochodzenia zwierzęcego znajdują się substancje niedozwolone lub zostały przekroczone najwyższe dopuszczalne stężenia pozostałości produktów leczniczych, przeprowadza badania w tym zakresie.

5. W przypadku potwierdzenia w wyniku badań obecności substancji lub pozostałości, o których mowa w ust. 4, powiatowy lekarz weterynarii:

- 1) przeprowadza niezwłocznie w celu wykrycia tych substancji lub pozostałości badania środków żywienia zwierząt lub wody używanej do pojenia tych zwierząt, a także pozostałych zwierząt utrzymywanych w tych samych warunkach w gospodarstwie pochodzenia;
- 2) zwiększa liczbę i częstość badań zwierząt, środków żywienia zwierząt lub wody używanej do pojenia zwierząt w gospodarstwie pochodzenia;
- 3) zakazuje, w drodze decyzji, umieszczania na rynku albo wprowadzania do sprzedaży bezpośrednio tych produktów;
- 4) nakazuje, w drodze decyzji, podmiotowi prowadzącemu zakład natychmiastowe wycofanie tych produktów z rynku w przypadku ich umieszczenia na rynku;
- 5) nakazuje, w drodze decyzji:
 - a) zniszczenie środków żywienia zwierząt lub produktów leczniczych zawierających substancje niedozwolone lub pozostałości, lub
 - b) zniszczenie produktów pochodzenia zwierzęcego lub zabicie zwierząt, u których stwierdzono obecność takich substancji lub pozostałości.

6. Urzędowy lekarz weterynarii powiadamia powiatowego lekarza weterynarii o każdej decyzji zakazującej dokonania uboju, podając przyczynę jej podjęcia oraz miejsce przebywania zwierząt objętych taką decyzją.

7. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób dokonywania czynności oraz wzór oświadczenia, o których mowa w ust. 2, mając na względzie ochronę zdrowia publicznego.

Art. 24. 1. Urzędowy lekarz weterynarii, w zależności od wyniku badania mięsa, dokonuje jego oceny, jako:

- 1) zdatne do spożycia przez ludzi;
- 2) warunkowo zdatne do spożycia przez ludzi;
- 3) niezdatne do spożycia przez ludzi.

2. Mięso, o którym mowa w ust. 1, znakuje się odpowiednio do dokonanej oceny.

3. Oceny mięsa, o której mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, dokonuje się w drodze decyzji urzędowego lekarza weterynarii, wydanej z upoważnienia powiatowego lekarza weterynarii.

4. Od decyzji, o których mowa w ust. 3 oraz w art. 23 ust. 3, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, złożony na piśmie przed upływem 24 godzin od wydania decyzji, za pośrednictwem urzędowego lekarza weterynarii, do powiatowego lekarza weterynarii. Decyzja powiatowego lekarza weterynarii jest ostateczna.

5. Jeżeli wynik badania wykonanego w związku z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, o którym mowa w ust. 4, potwierdzi uprzednio wydaną ocenę mięsa, to koszty tego badania wraz z kosztami dojazdu powiatowego lekarza weterynarii ponosi posiadacz mięsa.

6. Posiadacz mięsa zabezpiecza je do czasu dokonania badania, o którym mowa w ust. 5.

Art. 25. 1. Wprowadza się odrębne sposoby znakowania:

- 1) produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych:
 - a) na rynek krajowy,
 - b) na rynek innych państw;
- 2) produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem mleka surowego, pochodzących z zakładów wymienionych w załączniku nr 12 do Traktatu Akcesyjnego do czasu uzyskania zatwierdzenia.

2. Produkty przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej znakuje się przez umieszczenie imienia i nazwiska lub nazwy producenta oraz adresu miejsca produkcji.

3. Przepis ust. 2 nie dotyczy mięsa oznakowanego weterynaryjnym znakiem identyfikacyjnym rzeźni, w której zostało pozyskane, oraz ryb, mięczaków, skorupiaków, miodu, mleka surowego i jaj.

Art. 26. 1. Mięso niepoddane rozbiorowi przeznaczone do umieszczenia na rynku zaopatruje się w świadectwo zdrowia wystawione przez powiatowego lekarza weterynarii.

2. Obowiązkowy system etykietowania wołowiny określają przepisy Unii Europejskiej dotyczące systemu identyfikacji i rejestracji bydła rzeźnego oraz w sprawie znakowania mięsa wołowego i produktów z mięsa wołowego.

Art. 27. 1. Mięso poddane rozbiorowi oraz inne produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do umieszczania na rynku zaopatruje się w handlowy dokument identyfikacyjny.

2. Handlowy dokument identyfikacyjny wystawia podmiot umieszczający produkty pochodzenia zwierzęcego na rynku.

3. Handlowy dokument identyfikacyjny zawiera:

- 1) kolejny numer i datę wystawienia;
- 2) nazwę i adres albo weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotu wystawiającego dokument;
- 3) nazwę i adres albo weterynaryjny numer identyfikacyjny zakładu, dla którego przeznaczona jest partia wysyłkowa;
- 4) opis i znak identyfikacyjny partii wysyłkowej;
- 5) nazwę i adres albo weterynaryjny numer identyfikacyjny zakładu, jeżeli zakład, z którego bezpośrednio otrzymano produkty wchodzące w skład partii wysyłkowej, jest jednocześnie miejscem ich produkcji, albo
- 6) datę otrzymania produktów, nazwę, adres albo weterynaryjny numer identyfikacyjny zakładu, jeżeli zakład, z którego otrzymano produkty wchodzące w skład partii wysyłkowej, nie jest miejscem ich produkcji.

4. Handlowy dokument identyfikacyjny może być zastąpiony fakturą, dokumentem dostawy lub innym dokumentem towarzyszącym przesyłce, jeżeli zawiera wszystkie informacje, o których mowa w ust. 3, oraz adnotację, że stanowi równocześnie handlowy dokument identyfikacyjny.

Art. 28. 1. Kto, prowadząc produkcję produktów pochodzenia zwierzęcego, nie zapewnia wymagań weterynaryjnych w zakresie prowadzonej działalności, podlega grzywnie.

2. Kto:

- 1) prowadząc produkcję produktów pochodzenia zwierzęcego, nie zapewnia wymagań weterynaryj-

nych w zakresie prowadzonej działalności, powodując zagrożenie dla zdrowia publicznego,

- 2) podaje zwierzętom substancje niedozwolone lub wykorzystuje zwierzęta, którym podawano substancje niedozwolone do produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem zwierząt, którym podawano substancje o działaniu beta-agonistycznym oraz hormonalnym, w tym tyreostatycznym w celu leczniczym lub zootechnicznym, po upływie okresu karencji,
 - 3) w celu umieszczania na rynku albo sprzedaży bezpośredniej produktów pochodzenia zwierzęcego rozpoczął działalność w zakresie ich produkcji bez uprzedniego zgłoszenia tej działalności powiatowemu lekarzowi weterynarii,
 - 4) nie zgłasza do badania zwierząt rzeźnych i ich mięsa, mięsa zwierząt łownych lub produktów pochodzenia zwierzęcego,
 - 5) umieszczając na rynku produkty pochodzenia zwierzęcego, nie zaopatruje ich w handlowy dokument identyfikacyjny lub nieprawidłowo je znakuje,
 - 6) będąc podmiotem prowadzącym zakład, wprowadza produkty pochodzenia zwierzęcego niezgodnie z kwalifikacją uzyskaną przez ten zakład
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 29. W ustawie z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 1999 r. Nr 66, poz. 752, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 27 w ust. 6:
 - a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) ubój świń, owiec i kóz na terenie gospodarstwa, pod warunkiem wykorzystania uzyskanego mięsa wyłącznie na potrzeby własne,”,
 - b) uchyla się pkt 4;
- 2) w załączniku nr 1 do ustawy w pkt 25 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 26—28 w brzmieniu:

„26) wirusowa posocznica krwotoczna ryb łososiowatych (Infectious haematopoietic necrosis — IHN),

27) zakaźna anemia łososia (Infectious salmon anemia — ISA),

28) choroba krwotoczna zwierzyny płowej (Epidemic Haemorrhagic Disease of Deer).”;
- 3) w załączniku nr 2 do ustawy uchyla się pkt 36.

Art. 30. W ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz. U. Nr 63, poz. 634, z późn. zm.³⁾) w art. 40 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

- „5. Organy Inspekcji Weterynaryjnej sprawują nadzór nad:
- 1) zakładami produkującymi produkty pochodzenia zwierzęcego, w rozumieniu przepisów o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego w zakresie spełniania tych wymagań,
 - 2) badaniem zwierząt rzeźnych i ich mięsa, mięsa zwierząt łownych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych na potrzeby własne gospodarstwa,
 - 3) produkcją lodów zawierających w swoim składzie mleko w zakładach objętych nadzorem organów Inspekcji Weterynaryjnej,
 - 4) sprzedażą produktów pochodzenia zwierzęcego w handlu obwoźnym ze specjalnych środków transportu,
 - 5) przywożonymi z państw trzecich produktami pochodzenia zwierzęcego,
 - 6) produkcją i sprzedażą bezpośrednią produktów pochodzenia zwierzęcego,
 - 7) prawidłowością prowadzenia systemu HACCP i kontroli wewnętrznej w zakładach,
 - 8) zaopatrywaniem środków transportu morskiego w komunikacji międzynarodowej w produkty pochodzenia zwierzęcego, które nie spełniają wymagań weterynaryjnych i są przeznaczone do spożycia przez załogę i pasażerów.”.

Art. 31. 1. Zakłady, które w dniu wejścia w życie ustawy posiadały kwalifikacje do prowadzenia sprzedaży, o których mowa w art. 31 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy wymienionej w art. 29:

- 1) stają się zakładami zatwierdzonymi w rozumieniu niniejszej ustawy — w przypadku zakładów zakwalifikowanych do prowadzenia sprzedaży na rynek Unii Europejskiej;
- 2) stają się zakładami zakwalifikowanymi na rynek krajowy — w przypadku zakładów zakwalifikowanych do prowadzenia sprzedaży na rynek krajowy.

2. Zakłady, które w dniu wejścia w życie ustawy posiadały kwalifikacje do prowadzenia sprzedaży bezpośredniej, o której mowa w art. 31 ust. 3 pkt 3 ustawy wymienionej w art. 29, tracą tę kwalifikację, jeżeli w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy podmioty prowadzące działalność w zakresie sprzedaży

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 29, poz. 320, Nr 123, poz. 1350 i Nr 129, poz. 1438, z 2002 r. Nr 112, poz. 976 oraz z 2003 r. Nr 52, poz. 450, Nr 122, poz. 1144, Nr 165, poz. 1590 i Nr 208, poz. 2020.

³⁾ Zmiany ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 128, poz. 1408, z 2002 r. Nr 135, poz. 1145 i Nr 166, poz. 1362 oraz z 2003 r. Nr 52, poz. 450, Nr 122, poz. 1144, Nr 130, poz. 1187, Nr 199, poz. 1938 i Nr 208, poz. 2020.

bezpośredniej nie zgłoszą rozpoczęcia produkcji zgodnie z art. 10 niniejszej ustawy.

3. Do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy niniejszej ustawy.

Art. 32. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 31a ust. 2, art. 32 oraz art. 43a ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 29 niniejszej ustawy, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie

art. 5 ust. 2, art. 6 ust. 3 pkt 1, art. 8 ust. 4, art. 14 ust. 4, art. 18 ust. 2 oraz art. 21 ust. 6 pkt 1 niniejszej ustawy.

Art. 33. Ustawa wchodzi w życie z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej, z wyjątkiem art. 29, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*